

Miilas avati MÄLESTUSKIVI

Mälestuskivi Miila koolile avasid (vasakult) Meeli Müller, Karin Koplimes ja Veera Peenema.

ERAKOJU

KATRIN KÄRNER

toimetus@virumaateataja.ee

Kooli sulgemisest on möödunud 50 aastat ja endisi õpilasi kogunes 25, lisaks nende pere liikmed, praegused külaelanikud ja külalised. Mälestuskivi avamise tegi eriti pidulikuks Miila algkooli viimase õpetaja, auväärses eas proua Veera Peenema osalemine koos tütar Karin Koplimesaga.

Tema juhatusel õppisid lapsed Miilas aastatel 1958-1962, kuni kool suleti õpilaste vähesuse tõttu. Tänu täheks ja mälestuseks kinkisime talle raamatu "Eesti koolimajad".

Silma rõõmustas oma tantsuga Ulvi rahvamaja särav tantsurühm Rukkililled Teele Kallipi juhendamisel. Mitmel õpilasel oli kaasa võetud fotosid oma kooliajast ning mälestusi, mida oli vahva meenutada. Ka kooli kroonika lehtedelt oli nii mõnelgi õpilasel lõbus lugeda oma tulemustest ja käitumisest, nagu õpetajad on ausalt kirja pannud.

26. mail toimus Miila seltsimajas Miila kooli kokkutulek ja kohaliku omaalgatuse programmi toetusel avati kooli mälestuskivi, mis asub külaplatsil vaatega endise koolimaja asupaiga poole.

Endine Miila algkooli õpilane Ülo Sinisalu oli selle sündmuse ja mälestuskivi idee autor. Lisaks on ta koostanud väga põhjaliku ja huvitava uurimuse kooli ajaloo.

Sellest nähtub, et Viru-Nigula kihelkonna pastori Gustav Hasselblatti igaaastastes aruannetes Eestimaa konsistoriumile puuduvad andmed koolide kohta kuni 1833. aastani. Siis aga ilmub teade, et kihelkonna lõunaosas Põlula [Poll] mõisale kuulus Miila külas "1833/1834. aastal Kangro Hansu Gustav õpetas Polli lastele katekismust, piiblitlugu, kirikulaulu ja lugemist".

Sellest lähtuvalt võib 1833. aastat lugeda Viru-Nigula kihelkonnas vanima pidevalt tegutsenud talurahvakooli, Miila külakooli, sünniaastaks.

Tema uurimusest tuleb välja, et esialgu tegutses Miila kool Uuetoa talu ruumides, mis asus praegusest koolimajast versta võrra põhja pool.

"Kuna nii Miila kui Kõrma olid suured ja juba Taani hindamisraamatus mainitud külad, kus koolis käivate laste arvukus kasvas, siis vana koolimaja ei suutnud neid enam mahutada. 1857. aastal käskis Põlula mõisnik von Stac-

kelberg uue koolimaja ehitada Iiemäele, eestlaste vanale pühapaigale. 1880. a lasi Põlula mõisaomanik Hermann von Krause rajada uue maja endise koolimaja kõrvale," rääkis Ülo Sinisalu.

Koolis õpetati lisaks lugemisele ja rehkendamisele laulmist ja muusikat. Koolmeister G. Valdmanni juhatusel loodi laulukoori kõrvale ka viiulikoor. 1890ndatel jätkasid õpetajad head suhtlemist lastevanematega, nii areneski kooli kõrval seltsitegevus: tegutsesid segakoor, meeskoor, võeti osa laulupäevadest.

Seltsid suhtlesid aktiivselt ka omavahel. Näiteks 1898. a mais teisel nelipühil korraldati müüginäitus Miila koolile tulekahjus hävinud inventari soetamiseks.

Sealjuures märgitakse, et rahvale esinesid Miila segakoor ja Kunda vabrikurõõru orkester. [Sakala, 9. juuni 1898, nr 24].

1899. a augustis korraldati järjekordne müüginäitus Miila koolile harmooniumi ostmiseks, osales ka Sämi orkester.

Kooli mälestuskivil on jäädvustatud kahe kõige pikema staažiga õpetaja ni-

Praegustele elanikele paneb kodukoha ajaloo tunnetamine omamoodi kohustuse jätkata seda aktiivset hoiakut, mida on varem tehtud nii headel kui halbadel aegadel juba aastasadu.

med: need olid Jür(r)i Nael (1858-1883) ning Jaan Toom (1932-1952). See aga ei vähenda karvavõrdki teiste õpetajate tähtsust kooli ja piirkonna ajaloo, nii koolihariduse andmisel kui külade seltsielu arendamisel.

Praegustele elanikele paneb kodukoha ajaloo tunnetamine omamoodi kohustuse jätkata seda aktiivset hoiakut, mida on nii endised kooliõpetajad kui lapsevanemad teinud siin sadu aastaid nii headel kui halbadel aegadel, hoolimata riigikorrast või rahanappusest.